

Година V.

София, 3 януарий 1925 год.

13118
53

ИЗЛИЗДЪ

Органъ на бившиятъ македоно-одрински революционер

Урежда редакционенъ комитетъ — Излиза седмично

Редакция и администрация на улица „Прѣславъ“ № 4 — София. Телефонъ 1932

АБОНАМЕНТЪ: За България годишно 120 лева, полугод. 65 лева, За странство 200 лева, За Америка 2 долара

Задачитъ на Македонския наученъ институтъ

Безспоренъ фактъ е, че интелигенцията на единъ народъ е умътъ, е разумътъ на колективното народно тѣло.

И както когато, страда или блаженствува тѣлото на отдѣлния индивидъ-човѣкъ, счита се отговоренъ разума, логично, когато страда или блаженствува народа, трѣбва да се счита отговорна интелигенцията му.

Когато човѣкъ въ бързина слѣзне отъ трамвая, който още се движи, и краната му се намѣрятъ подъ колелетата, никой не казва „какви глупави крака“, а всѣки ще рече: „каква безумна и безразсѣдна постѣпка“.

По силата на неумолимия естественъ ходъ на нѣщата, умътъ и разумътъ (интелигенцията) ще трѣбва или да си създаде условия, за да продължи съществуването си, и това на народа, като му създаде условия за животъ, или ще си създаде условия, въ които ще се самоунищожи, за да погуби и цѣлото народно единство.

Българскиятъ народъ въ Македония отъ вѣкове води борба за своето свободно и мирно съществуване.

Въ тѣзи вѣковни борби той много спечели, но напоследѣкъ, за жалостъ, почти всичко изгуби. Днесъ той безмилостно се гони отъ родната му земя и безчовѣчно се изтрѣблява, ако е решилъ да живѣе въ земята, въ която се е родилъ и въ която сж живѣли неговитѣ бащи, дѣди и прадѣди. За всичко това, на първо мѣсто е виновна интелигенцията на този народъ.

Българската македонска интелигенция, кждето и да се намира, каквато и професия да упражнява и общественото положение да

заема, каквито политически и вѣрски убеждения да има, тя не може да избѣгне първата и непосредствена отговорностъ за днешното непоносимо положение на своята Татковина.

„Не съмъ азъ или не сме ние, а този или онѣзи сж виновниците за днешното положение въ Македония“, не само никого не може да извини или оправдае, а напротивъ, тѣзи и нему подобни отговори, сж най-силното самообвинение за българската-македонска интелигенция.

Съзнавайки така своята отговорностъ, голѣма частъ отъ тази интелигенция се обедини и организира въ Македонския наученъ институтъ за съвмѣстна, задружна и братска дейностъ, на почвата на науката, истината, правдата и мирното разбирателство.

Тази организирана интелигенция съ радостъ си припомня историческия фактъ, че въ 1828 година, скопани първи измежду всички поробени българи се самосъзнаха и поискаха отъ Цариградската патриаршия български владика. Тя съ съ умиление гледа въ страницитѣ на миналото, какъ тази борба на скопани се поема отъ щипяни и самоковци, които въ 1830 година изгонватъ грѣцкия владика отъ своята черква, а въ 1840 год. Велико-Търново възстава противъ своя владика-грѣкъ и иска за митрополитъ на старопрестолния български градъ — българина отъ Котелъ — Неофитъ Хилендарски Бозвели.

Вдѣхновяванъ отъ ползотворната и разумна дейностъ на първитѣ български македонски дейци: Братя Миладинови отъ Струга, Йорданъ Константиновъ Динковъ отъ Воденъ, д-ръ Мишайковъ отъ Пжтеле—битолско, Пар-

тений Зографски отъ Галичникъ—дебърско и плеада други самоотвержени и неуморими дейци отъ старо и ново време, почти отъ всички села и градове на Македония, македонскиятъ наученъ институтъ зове на братска, съдружна дейностъ своитѣ сънародници, кждето и да сж, каквито и да сж.

Ясно е, че първата задача на македонския наученъ институтъ ще бжде, и, споредъ нашата преценка, трѣбва да бжде: събиране и организиране българската македонска интелигенция за системна, планомерна и строго научна дейностъ.

Раздѣлена на групи съответно на отдѣлитѣ: исторически, етнографски, географски и други, тя ще заработи колективно за своята родина, за мира и културния напредѣкъ на Балканския полуостровъ и за общото добро на човѣчеството.

Но само българската ли интелигенция отъ Македония е отговорна и виновна за днешното положение на народитѣ, живущи въ Македония? Не. Неумолимата логичностъ държи сжщо така отговорни интелигентнитѣ сили и на другитѣ народи, населяващи Македония. Турската, ромѣнската, грѣцката интелигенции отъ Македония, сжщо така носятъ непосредствена отговорностъ за страданията на тѣхнитѣ съотечественици въ Македония.

Ние твърдимъ, че въ Македония страдатъ всички: българи, ромѣни, турци, грѣци, пъкъ даже и сърби, които, по силата на завоевателния сръбски стремежъ и маха нещастие да се заселятъ въ страната на сълитѣ и мъченически животъ.

Когато говоримъ за интелигентнитѣ сили на Македония, безъ разлика на вѣра и народностъ, ние не можемъ да не споменемъ историческата истина, че Македония още отъ

старо време е раждала и днесъ синове, които иматъ всички добри качества, да си извоюватъ видно мѣсто въ обществения строй, въ свободнитѣ страни на своитѣ сънародници. Нѣщо повече: тѣ сж заемали пъкъ и сега заематъ високи мѣста на ръководни фактори въ тѣзи страни.

Ясно е, че втората задача на македонския наученъ институтъ е да призове на съвмѣстна, научна работа, за общо благо на родната страна, интелигентнитѣ сили на всички народности отъ Македония.

Обединени и организирани всички интелигентни синове на Македония, въ името и за общо добро на родината, тѣ ще бждатъ въ сила да извоюватъ и наложатъ миренъ и спокоенъ животъ въ тѣхната татковина.

По общностъ, по съседство, по родствени връзки, исторически факти очевидно говорятъ, че като главни виновници за днешното положение на Македония, веднага следъ първитѣ, следватъ интелигентнитѣ и меродавни сили на свободнитѣ балкаиски държави — съседни на Македония.

Отъ вѣкове всѣка една отъ съседнитѣ държави се стреми да завладѣе Македония, въ вреда на другитѣ народи и съседи. И времената и обстоятелствата, дава ли сж, даватъ и ще даватъ възможностъ, тази нещастна страна да бжде владѣна, днесъ отъ едни, утре отъ други съседни ней държави.

И този неизмененъ стремежъ, тази постоянна алчностъ за владение, поддържа постоянни и неизменни кипенки и борби на Балканския полуостровъ.

Нима отъ отдавнашното и близо минало и отъ днешното положение не може да се извлече поука, за да се намѣри модусъ, за да зацари миръ и спокойствие въ този нещастенъ нашъ край? Нашето дълбоко убеж-

дение е, че могатъ да се задоволятъ интереситѣ на всички държави, населяващи Балканския полуостровъ.

Третата задача на Македонския наученъ институтъ ще бжде да извика на съвмѣстна ползотворна съдружническа работа, интелигентнитѣ сили отъ съседнитѣ страни на Македония.

Като посредствени виновници за днешното положение на балканитѣ общо, и частно на Македония, сж и интелигентнитѣ сили, дипломатитѣ и политикитѣ отъ другитѣ европейски държави.

Ръководени винаги само отъ своитѣ груби интереси, великитѣ европейски сили винаги сж поддържали и подкрепяли размирицитѣ на Балканския полуостровъ.

Ето защо четвъртата задача на Македонския наученъ институтъ, ще бжде въ съвмѣстна дейностъ на македонскитѣ интелигентни сили, безъ разлика на народностъ и вѣра и тѣзи отъ съседнитѣ държави, да отстранятъ пакостното влияние на европейската дипломация на Балканитѣ.

Действайки върху съзнанието на хуманнитѣ и просвѣтни хора въ странство, ще се стараятъ да видоизмѣнятъ досегашнитѣ политико-икономически схващания, които за срамъ на сегашниятъ културенъ свѣтъ, създаватъ средновековни условия, каквито сж насилническото измѣнение на народното съзнание, насилническото изселване и заселване — источники на постоянни размирици и международни конфликти.

Така ние смѣтаме Македонския наученъ институтъ ще изпълни своето историческо призвание и ще бжде фаръ на балканитѣ, отъ който ще се прѣска свѣтлина за благото на Македония, на Балканитѣ и на цѣлото човѣчество.

Д. Николовъ